

сійно-орієнтованих знань при вивченні фундаментальної дисципліни «Анатомія людини» та їх застосування в процесі подальшого вивчення клінічних дисциплін в майбутній професійній діяльності лікарів. Медична наука та практика XXI століття: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., м. Київ, 2013. Київ, 2013. С. 54–56.

5. Ковальчук О. І., Дзевульська І. В., Маліков О. В. Моральне виховання студентів під час викладання анатомії людини. Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників медичної науки: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., м. Львів, 2013. Львів, 2013. С. 76–78.
6. Черкасов В. Г., Дзевульська І. В., Маліков О. В. Духовні та моральні основи виховання студентів на кафедрі анатомії людини у вищому навчальному медичному закладі. Філософія релігії та медицини в постсекулярну добу : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., м. Київ, 2020. Київ, 2020. С. 37–39.

УДК 378.6.016:616-082-06:616-022.7

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ІНФЕКЦІЇ, ПОВ'ЯЗАНІ З НАДАННЯМ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ. ІНФЕКЦІЙНИЙ КОНТРОЛЬ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВНМЗ

Зубленко О.В., Петрусевич Т.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця (м.Київ)

Інфекційні хвороби, пов'язані із наданням медичної допомоги (ІПНМД) – хвороби, що виникають у пацієнта під час догляду або надання медичної допомоги в закладі охорони здоров'я (ЗОЗ), а також будь-яке інфекційне захворювання медичного працівника, яке виникло при виконанні ним своїх професійних обов'язків. ІПНМД – це відносно новий термін, який запропоновано для заміни таких термінів, як нозокомінальні, госпітальні та внутрішньолікарняні інфекції (ВЛІ).

ІПНМД становлять 7% у розвинутих країнах та 10% у країнах, що розвиваються, приблизно у 15% усіх госпіталізованих пацієнтів відмічають ці інфекції [1]. У відділеннях реанімації та інтенсивної терапії рівень цих інфекцій доходить до 40% [2] та доведено, що вентилятор-асоційована пневмонія залишається однією з найпоширеніших причин ВЛІ та смертності у цих відділеннях [3].

В Україні щорічно реєструють біля 5 тисяч випадків ІПНМД, але офіційна статистика захворюваності не відображає дійсної картини. За даними ВООЗ, у середньому кожен десятий пацієнт інфікується під час отримання медичної допомоги в стаціонарних умовах. В Україні в 2018 році показник поширеності ІПНМД становив 0,04%, в 2019

році – 0,035%, що свідчить про відсутність належного епідеміологічного нагляду за ІПНМД в закладах охорони здоров'я, які надають стаціонарну медичну допомогу (Центр громадського здоров'я – ЦГЗ). Показники захворюваності на ІПНМД у світі, які оприлюднює ВООЗ, свідчать про те, що це є світовою проблемою охорони здоров'я і реальна картина в Україні може бути на порядок вищою. Реєструють основні групи ІПНМД: інфекції кровотоку (ІК), пневмонії (зокрема пневмонія, спровокована штучною вентиляцією легень), інфекції сечовивідних шляхів (ІСВШ) та інфекції в ділянках хірургічних втручань (ІДХВ). В Україні найбільш поширеною формою ІПНМД є ІДХВ, які у загальній структурі інфекцій становлять 55–60 %. Натомість у розвинених країнах цей показник становить 15–20 %, у країнах, що розвиваються – 30–60 % (4). Рівень захворюваності на ІПНМД серед пацієнтів та персоналу в ЗОЗ є індикатором якості та безпеки надання медичних послуг.

В Україні відбувається впровадження сучасної програми профілактики та інфекційного контролю (ІК) згідно до рекомендацій ВООЗ, розробленої на основі доказової медицини. Інфекційний контроль – комплекс організаційних, профілактичних та протиепідемічних заходів, спрямованих на попередження виникнення та розповсюдження ІПНМД, що базується на результатах епідеміологічного нагляду. Впровадження програми в ЗОЗ покращить якість та підвищать безпеку при наданні медичних послуг.

Згідно до навчальних програм в 2022/2023 н.р. на кафедрі епідеміології для студентів медичних факультетів при вивченні дисципліни «Епідеміологія та принципи доказової медицини» (варіативна дисципліна) та студентів стоматологічного факультету при вивченні дисципліни «Епідеміологія» (обов'язкова дисципліна) є тема практичного заняття (2,0 акад. години): «Епідеміологічна характеристика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги. Інфекційний контроль в медичних закладах. Рівні інфекційного контролю». На попередніх темах студенти вивчають основні епідеміологічні поняття та закономірності поширення епідемічного процесу в популяції. Ці знання необхідні для засвоєння принципів профілактики інфекційних хвороб та розуміння схеми організації заходів, які спрямовані на попередження та зниження захворювань.

На практичному занятті з'ясовують відмінності ІПНМД та позаликарняних інфекцій, вивчають епідеміологічні особливості ІПНМД.

Окремо розбирають поняття девайс-асоційовані інфекційні хвороби – інфекційні хвороби, пов'язані з встановленням та використанням медичних чужорідних тіл (наприклад, внутрішньосудинні катетери, інтубаційні трубки, сечові катетери). Студенти ознайомлюються з групою резистентних мікроорганізмів як «ESCAPE» – патогени (англ. escape вислизати, уникати, рятуватись), оскільки вони ефективно «уникають» дії антибактеріальних препаратів. Вивчають основні резервуари, механізми передачі, шляхи поширення та групи ризику ВЛІ в ЗОЗ.

На прикладах ситуаційних задач розбирають епідеміологічний нагляд (дозорний та рутинний) за ІПНМД. Вивчають заходи, які спрямовані на зниження ризиків ІПНМД: 1. Гігієна рук 2. Використання засобів індивідуального захисту (ЗІЗ). 3. Загальний догляд за хворими. 4. Профілактика ІПНМД при інвазивних втручаннях. 5. Використання антибіотиків. 6. Стерилізація та дезінфекція. 7. Внутрішньолікарняне середовище. 8. Організація харчування. 9. Утилізація відходів. 10. Організація епіднагляду. 11. Організація роботи з профілактики ІПНМД.

Студенти вивчають поняття інфекційного контролю, принципи його організації та рівні, згідно до нових нормативно-інструктивних документів, які запроваджені в Україні та рекомендаціям ВООЗ. На прикладах ситуаційних задач студенти розробляють і рекомендують для впровадження правила (алгоритми), що сприяють зниженню ризику виникнення ВЛІ, тривалості перебування пацієнтів та зниженню економічних витрат в ЗОЗ. Студенти розбирають алгоритм дій медичного працівника в разі уколу, порізу, забрудненні слизових оболонок і шкірних покривів кров'ю та іншими біологічними рідинами на робочому місці. На практичному занятті студенти засвоюють послідовність вдягання та знімання ЗІЗ та алгоритм миття рук.

Набуті на практичних заняттях знання та навички у студентів будуть сприяти в майбутньому забезпеченню інфекційної безпеки медичного персоналу на робочих місцях, зменшенню рівню захворюваності ІПНМД та покращенню якості та безпеки пацієнтів при наданні медичних послуг.

Список використаної літератури:

1. Khan H. A., Baig F. K., Mehboob B. R. Nosocomial infections: Epidemiology, prevention, control and surveillance. *Asian Pacific Journal of Tropical Biomedicine*. 2017. № 7 (5). P. 478–482.